

OPONENTSKÝ POSUDEK

- Disertační práce:** Žánr pololidové literatury v díle Ibn Zunbula: *Áchirat al-mamálík. Wáqif at al-sultán al-Ghúrí ma'a Salím al-uthmání (Konec mamlúkú. Bitva sultána al-Ghúrího s osmanským sultánem Selimem)*.
- Autorka:** Mgr. Andrea Moustafa
- Vedoucí práce:** Prof. PhDr. Jaroslav Oliverius, CSc.
- Oborové zaměření:** Teorie a dějiny literatur zemí Asie a Afriky
- Pracoviště:** Ústav Blízkého východu a Afriky Filozofické fakulty UK

Disertační práce *Žánr pololidové literatury v díle Ibn Zunbula: Áchirat al-mamálík. Wáqif at al-sultán al-Ghúrí ma'a Salím al-uthmání (Konec mamlúkú. Bitva sultána al-Ghúrího s osmanským sultánem Selimem)* navazuje na magisterskou práci nazvanou *Nevyužitý pramen k dobytí Egypta osmanskými Turky 1517 AD. Ibn Zunbul a jeho Wáqif at as-sultán Salím chán ma'a s-sultán Túmanbáj (Bitva sultána Selima se sultánem Túmanbájem)*, v níž Andrea Moustafa po obsahové i formální stránce podrobila analýze dílo, které byt' nesporně zaznamenává historická fakta, vykazuje – jak autorka sama uvádí – nezanedbatelnou míru fikce.

Ve srovnání se soudobými „oficiálními“ kronikami, jaké představují díla al-Maqrízího nebo Ibn Ijásovy, vykazuje Ibn Zunbulovo podání dobytí Egypta osmanskými vojsky narativní prvky, které náleží spíše literatuře pololidové. Záměrem hodnocené disertační práce bylo analyzovat jednu z obsáhlejších verzí Ibn Zunbulova rukopisu, která se na rozdíl od verze, jenž se stala podkladem ke zmíněné magisterské práci, dosud nedočkala tisku. Autorka se tedy pokusila po obsahové i formální stránce rozebrat jeden z rukopisů Ibn Zunbulova spisu uložených v káhirském archivu Dár al-kutub a zároveň toto podání srovnat s „krátkou verzí“, jíž se věnovala ve své práci magisterské.

Záměru disertační práce je podřízena celá její struktura, která se člení do tří základních částí. Úvodní pasáže se věnují historickému pozadí Ibn Zunbulova díla a literatuře mamlúckého období. Rozsahem největší část se zabývá srovnáním krátké a dlouhé verze z hlediska obsahu a porovnáním vybraných částí obou verzí. Třetí analytická část pojednává o kompozici a vypravěčských technikách, jazykovém stylu Ibn Zunbulova díla a tématech a motivech v něm obsažených. V rámci tohoto oddílu autorka pojednala o jazykové stránce Ibn Zunbulova spisu, avšak zaměřila se rovněž na stránku obsahovou, což odrážejí kapitoly věnované heroice a fantastice, náboženské ideologii a především tématům a motivům, jako jsou motiv zbraní a koní, stavba a krajina, motiv snu, téma zrady nebo motiv ženy.

Ve své disertační práci autorka uvádí četné ukázky z arabského textu (psané arabským písmem, nikoliv jen transliterované, jak bývá často zvykem) s příslušnými překlady. Tento moment je obzvlášť přínosný nejen při samotném rozboru jazykového stylu Ibn Zunbulova spisu, ale i ve srovnání obou verzí díla. Přeloženými ukázkami

autorka dokládá svou precizní znalost arabského jazyka, neboť se nejedná o pouhé mechanické převedení textu, ale výňatky jsou dobře uzpůsobeny duchu českého jazyka, a tudíž velmi příjemně čitelné. Práce se vyznačuje rozsáhlým poznámkovým aparátem, hojnou bibliografií zahrnující jak publikace v západních jazycích, tak i arabské tituly, a i po formální stránce splňuje kriteria obvykle kladené na disertační práce.

Za slabé místo jinak hodnotné disertační práce považuji především její strukturu a zejména pak pojetí proporcionální. Tato připomínka by však neměla být vnímána jako výtka, nýbrž spíše jako otázka, neboť proporcionální pojetí jakékoliv práce představuje vždy velmi subjektivní záležitost. Autorka se velmi obsáhle (zhruba na 40 stranách) věnuje srovnání krátké a dlouhé verze z hlediska obsahu a porovnání vybraných částí obou verzí, aby jí na vlastní analytický rozbor zbylo nepoměrně méně prostoru. Nemám zde na mysli kompozici a vypravěčskou techniku i jazykový styl Ibn Zambulova díla, s nimiž se autorka – dle mého soudu – velmi dobře (a podrobně) vyrovnala, ale zejména rozbor obsahové stránky díla. Tomu je věnováno nepoměrně méně prostoru (např. náboženská ideologie je shrnuta na jedné jediné straně), než by si patrně zasloužil.

Disertační práci jsem si se zájmem prostudoval (obzvláště blízká mi přitom byla kapitola věnovaná motivu snu v Ibn Zambulově spisu) a jsem přesvědčen, že přináší hodnotný pohled na dosud málo zmapovanou oblast středověké arabské literatury.

Závěrem tedy předloženou disertační práci doporučuji k obhajobě.

Vypracoval:

PhDr. Bronislav Ostřanský, Ph.D.
Orientální ústav Akademie věd ČR
Pod vodárenskou věží 4
182 08 Praha 8 – Libeň
Telefon: 266053523
E-mail: novor@orient.cas.cz

V Praze, dne 10. dubna 2006.